

Abstrakt

Analýza dotazů Lékového informačního centra zaměřených na farmakoterapii těhotných a kojících žen

Autor: Mgr. Eliška Rožníčková

Konzultant rigorózní práce: PharmDr. Kateřina Malá, Ph.D.

Katedra sociální a klinické farmacie, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové, Univerzita Karlova, Česká republika

Úvod: Lékové informační centrum (LIC) Farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice Hradec Králové (FAF UK a FN HK), založené v roce 1994, se mimo jiné podílí na hodnocení bezpečnosti farmakoterapie v těhotenství a při kojení formou odpovědí na lékové dotazy od zdravotnických pracovníků.

Cíl: Cílem práce byla analýza lékových dotazů LIC FAF UK a FN HK zaměřených na farmakoterapii těhotných a kojících žen v letech 2012–2021.

Metodika: Retrospektivní analýza dotazů evidovaných v databázi LIC za uvedené období se vztahovala na profesi tazatelů, region působení tazatelů, urgentnost a charakter dotazů, anatomicko-terapeuticko-chemickou (ATC) klasifikaci léčiv zahrnutých v dotazech, využití odborné informační zdroje, čas potřebný k řešení dotazů a spokojenost tazatelů. V plných textech odpovědí na dotazy byl analyzován důvod kontaktování LIC, faktory ovlivňující rizikovost léčiv (např. onemocnění, stupeň těhotenství, věk kojence a schopnost léčiv přestupovat přes placentu či do mateřského mléka), závěry doporučení řešitelů LIC a jejich porovnání s běžnými kategorizačními systémy rizik léčiv. V případě dotazování na stejná léčiva bylo porovnáno jejich řešení různými řešiteli. Údaje byly zpracovány pomocí deskriptivní statistiky.

Výsledky: Z celkového počtu 398 dotazů bylo téměř 10 % dotazů zaměřeno na farmakoterapii v těhotenství (14 dotazů) a při kojení (24 dotazů). Tazatelé byli většinou farmaceuti (8; 57,1 % u těhotenství; 19; 79,2 % u kojení) a pracovali zejména v Královehradeckém kraji (3; 21,4 % u těhotenství; 6; 25,0 % u kojení). Nejčastěji

dotazovanými léčivy v těhotenství byla antiepileptika levetiracetam, lamotrigin a pregabalin a v případě kojení antipsychotikum aripiprazol. Nejvíce využívaným informačním zdrojem byl Automatizovaný informační systém léčivých přípravků (12; 85,7 % u těhotenství; 19; 79,2 % u kojení), Medline/PubMed (11; 78,6 % u těhotenství; 15; 62,5 % u kojení) a Micromedex (9; 64,3 % u těhotenství; 17; 70,8 % u kojení). Nejčastějším důvodem kontaktování LIC bylo hodnocení bezpečnosti léčiv zamýšlených podávat v probíhajícím těhotenství, respektive při kojení. Nejčastější diagnózou byla endokrinní a metabolická onemocnění u dotazů na těhotenství a psychiatrická onemocnění u kojení. Převážně byla dotazovaná léčiva hodnocená jako bezpečná. Míra konzistence závěrů u shodných léčiv byla vysoká (4 z 5; 80,0 %).

Závěr: Ze strany zdravotnických pracovníků byl velký zájem o hodnocení bezpečnosti farmakoterapie v těhotenství a při kojení, a to zejména pro chronická onemocnění. Dotazy se týkaly širokého spektra léčiv, přičemž analýza ukázala na nedostatky nejpoužívanějších kategorizačních systémů rizikovosti léčiv a také na častou neúplnost dodaných informací ze strany tazatelů, které jsou nutné pro přesné stanovení bezpečnosti zejména u potenciálně rizikových léčiv.

Klíčová slova: lékové informační centrum, farmakoterapie, těhotenství, kojení